

ویل دورانت

ترجمه شهاب‌الدین عباسی

دعوت به فلسفه

بنگاه ترجمه و نشر
کتاب پارسه

عشق به حکمت و جستجوی راه‌های نورانی فلسفه

سرشناسه: ویل دورانت، ۱۸۸۵ - ۱۹۸۱ م. Durant, William James
 عنوان و نام پدیدآور: دعوت به فلسفه / ویل دورانت / ترجمه شهاب الدین عباسی
 مشخصات نشر: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه ۱۳۹۷
 مشخصات ظاهری: ۲۴۰ ص
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۳-۴۱۷-۰

وضعیت فهرست نویسی: فنیفا

یادداشت: عنوان اصلی: An invitation to philosophy

یادداشت: اثر حاضر اولین بار تحت عنوان «دعوت به فلسفه: نوشته ها و سخنانی درباره عشق به

حکمت» توسط انتشارات نشر علم در سال ۱۳۹۲ منتشر شده است.

دعوت به فلسفه: نوشته ها و سخنانی درباره عشق به حکمت/فلسفه

بندی کتب: B۷۳۵۹۵۷۱۳۹۷

ده بنده: ۱۹۰

شماره کتاب: ۵۴۴۵۳۰

■ دعوت به فلسفه

ویل دورانت ترجمه شهاب الدین عباسی

آماده سازی و تولید: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه

طراحی گرافیک: پرویز بیانی چاپ صحاف: احمدی

نوبت و شمارگان: چاپ اول ۱۳۹۷، ۱۰۰۰ نسخه

همه حقوق چاپ و نشر برای بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه محفوظ است.

هرگونه اقتباس از این اثر، منوط به دریافت اجازه کتبی از ناشر است.

بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان شهدای ژاندارمری شرقی، پلاک ۷۴.

طبقه دوم، تلفن، ۶۶۴۷۷۲۰۵

www.parsehbook.com / info@parsehbook.com

@ketabeparseh

فهرست

۱۱	منابع
۱۳	درباره «دعوت به فلسفه»
۱۷	مقدمه
۲۳	بخش اول: بررسی فلسفه
۲۵	فصل اول: شکست و توانایی فلسفه
۶۳	فصل دوم: رویکردی به فلسفه
۹۳	بخش دوم: آموزش فلسفه به کمک نمونه‌ها
۹۵	فصل سوم: کنفوسیوس، راز چین
۱۰۱	فصل چهارم: سقراط، اولین شهید فلسفه
۱۱۱	فصل پنجم: افلاطون و جستجوی زیبایی
۱۳۳	فصل ششم: جوردانو برونو
۱۵۵	بخش سوم: به سوی یک فلسفه زندگی
۱۵۷	فصل هفتم: معنی زندگی واقعاً چیست؟
۱۸۵	فصل هشتم: فلسفه چیست؟

فصل نهم: فلسفه‌ای برای روزگار ما ۲۱۹

سخنانی که باید با آن‌ها زندگی کرد (فقط برای فیلسوفان بسیار جوان) ۲۳۵

www.ketab.ir

مقدمه

فلسفه، معمایی کم‌اهمیت و نوظهور در میان ابرها نیست که ربطی به زندگی بشر یا تأثیری در آن نداشته باشد. بلکه مسئله‌ای عظیم و مهم است. فلسفه در پی فهم این مسئله مهم و اساسی است که انسان چه معنی و ارزشی دارد و امکانات بشر در این عالم بی‌انتها چیست.

ویل دورانت

ویل دورانت به عنوان «بزرگ‌ترین مروج فلسفه شهرت دارد. چون خیلی‌ها بیشتر به واسطه مطالعه کتاب‌های او بود که با فلسفه آشنا شدند. مطالعه آثار هر فیلسوف دیگری. وقتی کتاب داستان فلسفه دورانت در سال ۱۹۶۶ منتشر شد، بیش از یک میلیون نسخه از آن به فروش رسید و این امکان را برای نویسندگانش فراهم کرد که از شغل معلمی خود دست بکشند و بقیه عمرش را صرف سیاحت در جهان کنند و اثر عظیمش تاریخ تمدن را بنویسد و به مسائل عمیق‌تر زندگی به‌طور جدی فکر کند. تاریخ تمدن معرفی درخشانی از تاریخ بود و تاریخ را شکلی از فلسفه می‌دانست.

اکنون که این مقدمه را می‌نویسم، یعنی ۷۵ سال پس از چاپ اول داستان فلسفه یا تاریخ فلسفه - که فروش آن به هشت میلیون نسخه رسیده - کتاب همچنان محبوب‌ترین و مردم‌پسندترین اثر در تاریخ نشر در آشنایی با فلسفه است. دلایل موفقیت نوشته‌های فلسفی ویل دورانت زیاد است، ولی شاید مهم‌ترین دلیل این باشد که او فیلسوفی بود که فلسفه و فیلسوفان را قابل فهم کرد. فلسفه قدیم را به گونه‌ای نوشت که صفت بارز آن، ابهام و گنگی بود؛ «باشگاهی» بود که به دست دانشگاهی‌های حرفه‌ای و برای آن‌ها درست شده بود و آدم‌های عادی به آن راه نداشتند. بنابراین، ورود دورانت به قلمرو فلسفه، از خیلی جهات، حرکتی انقلابی بود. او با هر کتاب یا مقاله‌ای که می‌نوشت، هر دوره‌ای که آموزش می‌داد، و هر سخنرانی که می‌کرد، موفق می‌شد فلسفه را بیشتر و بیشتر به میان مردم ببرد. او برای مردم عادی این امکان را فراهم کرد که به ارزش و اهمیت فلسفه در زندگی روزمره حریفی ببرند. حتی وکیل صاحب‌نام و دل‌زده‌ای مانند کلارنس دارو^۱ با این نکته موافق است و می‌گوید: «از میان کسانی که می‌شناسم آدم‌های کمی هستند که ارزش و احترام بالایی به ایشان قائل باشم. ترجیح می‌دهم به جای هر کاری که تا به حال کرده‌ام، کتاب داستان فلسفه دورانت را می‌نوشتم.» داستان فلسفه آرا و اندیشه‌های بزرگ‌ترین متفکران در تاریخ غرب را معرفی می‌کند، اما دعوت به فلسفه بیشتر مقدمه‌ای انگیزشی برای آشنایی با خود هنر فلسفه است. این کتاب حاصل نیم قرن تفکر دورانت درباره سائلی است که فلاسفه طی چند هزار سال درباره آن‌ها تأمل کرده و اندیشیده‌اند. خوانندگان برای اولین بار حیران می‌شوند که فلسفه چقدر می‌تواند قابل فهم و جذاب باشد. آن‌ها این را هم، شاید برای اولین بار، خوب می‌فهمند که فلسفه به موضوعاتی عام و جدی می‌پردازد که اساساً موضوعاتی شخصی‌اند و برای ادامه بقای ما اهمیت اساسی دارند. در واقع همان‌طور که دورانت در این کتاب

1. Clarence Darrow

خاطر نشان می‌کند، «فلسفه را باید موضوع زندگی و مرگ دانست».

دعوت به فلسفه دقیقاً همین است: دعوتی است به ماجرهای حیرت‌انگیز و مهیج عقل و خردورزی انسان. در این صفحات، پاسخ‌های سنجیده‌ای به بزرگ‌ترین پرسش‌های فلسفه می‌خوانیم و تشویق می‌شویم این پرسش‌ها را از دیدگاهی شاید متفاوت و کلی‌تر بررسی کنیم. علاوه بر این، خواننده ترغیب می‌شود چیزهایی از قهرمانان تاریخ فلسفه بیاموزد؛ مردانی که شجاعانه به دنبال قاروهای جدیدی برای «ملکه» خود بودند و جان سپردن در راه او را به دل کشیدند. این از او ترجیح می‌دادند. دعوت به فلسفه، با دربرداشتن گفتارها و مقالاتی که ریل درانت در طول بیش از ۵۴ سال (یعنی از ۱۹۱۷ تا ۱۹۷۱) پدید آورد، این توانایی را دارد که جادوی فلسفه را لمس کند و شور و هیجان سفر در دریا‌های پهناور متافیزیک و تفکر بشر را به شکل ملموس دریاورد.

بخش اول کتاب با عنوان «تاریخ فلسفه»، از مسائلی سخن می‌گوید که برای فلسفه در طول قرون در دستبرد بوده‌اند. مسائلی از قبیل دلمشغولی فلسفه به معرفت‌شناسی و تسلسل، گاه و بی‌گاه آن در برابر الاهیات، به‌علاوه کاوش در ماهیت ارتباط بین فلسفه و علم. این بخش، مروری اجمالی هم می‌کند بر قلمروها یا «بناها و عمارت‌ها» فلسفه، به‌علاوه «هدایایی» که فلسفه به دلباخته‌ترین مشتاقان خود می‌دهد. فصل دوم کتاب شرحی است درباره شاخه‌های اساسی فلسفه و پرسش‌هایی که مطرح می‌کنند: «فلسفه چیست؟»، «فلسفه چیست؟»، «فلسفه چیست؟» و «فلسفه چیست؟».

نظرات منحصر به فرد درانت در فهم و پاسخ دادن به آن پرسش‌ها را شرح می‌دهد؛ پرسش‌هایی که از معرفت‌شناسی و متافیزیک تا سیاست و اخلاق را دربر می‌گیرند.

بخش دوم کتاب با عنوان «آموزش فلسفه به کمک نمونه‌ها»، ارزش تاریخ و زندگینامه‌نویسی را در یادگیری فلسفه معلوم می‌کند و شرحی الهام‌بخش از زندگی و اندیشه‌های چهار فیلسوف مهم به دست می‌دهد: کنفوسیوس، سقراط، افلاطون و جوردانو برونو. این دو شرح حال اخیر، حکایت از یافته‌ای تاریخی

دارند و نسخه نگاشته شده اولین سخنرانی‌هایی هستند که دورانت در سال ۱۹۱۷ در لیبر تمپل نیوجرسی ایراد کرد.

بخش سوم و نهایی کتاب، شرح دیدگاه دورانت درباره وجود انسان است. او در اینجا این پرسش را مطرح می‌کند و به آن جواب می‌دهد که «معنی زندگی واقعاً چیست؟» در این بخش، کل خط سیر زندگی انسان، از تولد تا مرگ، با اثر اثر گذار، قدرتمند و درخشان دورانت، به روشنی ترسیم شده است. علاوه بر این، دست‌نوشته‌ای از گفتگویی میان ویل دورانت و همسر و همکارش آریل با حضور سه تن از نویسندگان، در این بخش ارائه شده. این گفتگو - که مانند گفتگوهای سقراط با سقراط، رازهای قدیمی‌ترین شکل موجود فلسفه است - طی نشستی در خانه آن‌ها در هالیوود هیلز ضبط شده است. در این گفتگو این وظیفه به دورانت محول شد که از این تاریخچه فلسفه هنوز به کار می‌آید و به درد می‌خورد، دفاع کند. این قسمت، فلسفه را در عمل نشان می‌دهد و این مزیت را دارد که آرا و اندیشه‌های کسانی را که فلسفه را جدی می‌گیرند، به خوبی نمایان می‌کند.

جالب است بدانیم این گفتگو که در سال ۱۹۷۱ ضبط شد، به بخش‌هایی از مقاله دورانت در فصل اول اشاره دارد. (سال اول ابتدا در ۱۹۲۷ در مجله هارپر و بعدها به شکل ویرایش شده، در ۱۹۲۸، در کتاب فلسفه دورانت منتشر شد). یعنی ۴۴ سال بعد، همچنان روی این موضوع تأکید کرد که فلسفه در جستجوی همیشگی و جاودانی انسان برای رسیدن به حکمت و معنی در زندگی، نقش دارد و اهمیت خود را حفظ کرده است.

فصل پایانی کتاب شاید چشمگیرترین مقاله آن باشد: «فلسفه زندگی برای روزگار ما». دورانت در اینجا ملاک‌های اساسی یک فلسفه زندگی جدید و در عین حال جاودانه را ارائه می‌کند که شامل زندگی توأم با احترام با همه موجودات زنده است. چنین دیدگاهی، شامل عناصر و موضوعات فلسفی‌ای است که هزاران سال در تاریخ بشر قدمت دارند ولی ما در غرب در فهم آن تازه در آغاز راه هستیم.

وقتی از خواندن دعوت به فلسفه فارغ می شویم، این حس شگفت به ما دست می دهد که درباره فلسفه و فیلسوفان در کی تازه پیدا کرده ایم، و این میل در ما تقویت می شود که عضوی از این انجمن شریف شویم. خواننده فلسفه معاصر شاید خرسند شود - اگر مبهوت نشود - که پی ببرد در این صفحات هیچ حرف کلیشه ای و عقیده جزمی وجود ندارد. فقط، همان طور که عنوان کتاب حکایت از آن دارد، یکجور «دعوت» است. دعوت به شرکت در پژوهش صادقانه و تأمل دست راجع به گستره و حدود مرزهای فهم انسان. دورانیت هیچ درمانی پیشنهاد نمی کند، هیچ نسخه ای نمی پیچد و حکمی نمی کند، با اینکه سابقه بیش از شصت سال دانش پر هر و تحقیق در این حوزه دارد. کتاب فقط نتایج احتمالی ای را که یک «تازه دار» اندیشه خودش به آن ها رسیده، بیان می کند؛ تازه کاری که مشتاقان در پی فهم مترا نقطه ضعف ها، کامیابی ها و توانایی های حیوان خردمندی است که او «انسان» می خوانیم.

جان لیتل